

Ordin nr. 520 din 29.05.2006
privind aprobarea Procedurii de investigare a accidentelor majore
în care sunt implicate substanțe periculoase

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 522 din 16.06.2006

Nr. 520/1.318

Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor / Ministerul Administrației și Internelor

În temeiul prevederilor art. 5 alin. (8) din Hotărârea Guvernului nr. 408/2004 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 440/2005 pentru reorganizarea și funcționarea Gărzii Naționale de Mediu,

în temeiul art. 9 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2003 privind organizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 604/2003, cu modificările și completările ulterioare,

în baza prevederilor art. 3 și 4 din Hotărârea Guvernului nr. 459/2005 privind reorganizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului,

în baza prevederilor art. 14 din Hotărârea Guvernului nr. 95/2003 privind controlul activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase,

în baza prevederilor art. 4 din Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 251/2005 pentru organizarea și funcționarea secretariatelor de risc privind controlul activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase,

ministrul mediului și gospodăririi apelor și ministrul administrației și internelor emit următorul ordin:

Articolul 1

Se aprobă Procedura de investigare a accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase, prezentată în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Articolul 2

Măsurile, atribuțiile și activitățile prevăzute în prezentul ordin asigură implementarea dispozițiilor legale în vigoare în domeniul controlului activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase.

Articolul 3

(1) În sensul prezentului ordin se folosesc următoarele **abrevieri**:

- a) MMGA - Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor;
- b) MAI - Ministerul Administrației și Internelor;
- c) ANPM - Agenția Națională pentru Protecția Mediului;
- d) ARPM - agenția regională pentru protecția mediului;
- e) AJPM - agenția județeană pentru protecția mediului;
- f) IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență;
- g) ISUJ - inspectoratul pentru situații de urgență județean;
- h) GNM - Garda Națională de Mediu
- i) CR-GNM - comisariatul regional al Gărzii Naționale de Mediu;
- j) CJ-GNM - comisariatul județean al Gărzii Naționale de Mediu;
- k) PPAM - politica de prevenire a accidentelor majore;
- l) PUI - planul de urgență internă;

m) PUE - planul de urgență externă.

(2) În sensul prezentului ordin, **termenii specifici** utilizați sunt definiți după cum urmează:

a) accident major - orice eveniment, cum ar fi: o emisie de substanțe periculoase, un incendiu sau o explozie, care rezultă din evoluții necontrolate în cursul exploatării oricărui obiectiv, prevăzut la art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 95/2003, care conduce la apariția imediată sau întârziată a unor pericole grave asupra sănătății populației și/sau asupra mediului, în interiorul ori în exteriorul obiectivului, și în care sunt implicate una sau mai multe substanțe periculoase;

b) expert extern - expertul tehnic cu studii superioare și experiență relevantă de cel puțin 7 ani;

c) instalație - unitate tehnică în interiorul unui obiectiv, unde sunt produse, utilizate, manipulate și/sau depozitate substanțe periculoase; aceasta cuprinde toate echipamentele, structurile, sistemul de conducte, agregatele, utilajele, căile ferate interne, docurile, cheiurile de descărcare care deservește instalația, debarcaderele, depozitele și alte structuri similare, plutitoare sau de altă natură, necesare pentru exploatarea instalației;

d) obiectiv - spațiul care se află sub controlul titularului de activitate, unde sunt prezente substanțe periculoase în una sau mai multe instalații, inclusiv infrastructurile ori activitățile comune sau conexe;

e) raport intermediar și/sau final - documentul întocmit ca urmare a întrunirii comisiei de investigare a accidentului major;

f) titular de activitate - orice persoană fizică sau juridică ce exploatează ori deține un obiectiv sau instalație ori care este delegată cu putere economică decisivă în ceea ce privește funcționarea tehnică a acestuia/acesteia;

g) autorități centrale și locale implicate - autoritățile care au competențe în domeniul emiterii actelor de reglementare ale titularilor de activitate și în domeniul programelor, inclusiv planurilor locale și regionale.

Articolul 4

Se înființează comisia națională și comisiile regionale pentru investigarea accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase, având următoarea structură:

▪ Comisia națională pentru investigarea accidentelor majore:

-un reprezentant al Secretariatului de risc din MMGA;

-un reprezentant al Secretariatului de risc din ANPM;

-un reprezentant al GNM;

-1-3 reprezentanți ai IGSU (protecție civilă, pompieri etc.);

-1-3 reprezentanți ai obiectivului în care a avut loc accidentul;

-1-4 experți externi;

-1-4 reprezentanți ai autorităților centrale și locale implicate;

-1-5 invitați de specialitate din mediul academic și al cercetării științifice, recunoscuți la nivel național și internațional;

▪ Comisia regională pentru investigarea accidentelor majore:

-un reprezentant al Secretariatului de risc din ANPM;

-un reprezentant al Secretariatului de risc din ARPM;

-un reprezentant al CR-GNM;

-1-3 reprezentanți ai secretariatelor de risc din AJPM-uri;

-1-3 reprezentanți ai CJ - GNM-urilor;

-1-3 reprezentanți ai ISUJ (protecție civilă, pompieri etc.);

-1-2 reprezentanți ai obiectivului în care a avut loc accidentul;

-1-2 experți externi;

-1-4 reprezentanți ai autorităților centrale și locale implicate;

-1-2 invitați de specialitate din mediul academic și al cercetării științifice, recunoscuți la nivel național și internațional.

Articolul 5

Funcționarea Comisiei naționale pentru investigarea accidentelor majore este asigurată de un secretariat, organizat cu personal din cadrul Secretariatului de risc din ANPM, având o secțiune specifică în pagina web a ANPM. Comisia națională are următoarele atribuții:

- constituie o bază de date privind membrii și participanții la activitatea sa;
- pe baza notificării accidentului, a specificului acestuia și a informațiilor suplimentare, stabilește persoanele invitate din afara autorităților competente;
- elaborează și transmite invitațiile în vederea întrunirii acesteia;
- redactează rapoarte intermediare și/sau finale privind concluziile investigării cauzelor producerii accidentului major;
- afișează pe pagina web a ANPM informațiile de interes public și ține legătura cu mass-media;
- ține evidența documentelor privind organizarea întâlnirilor, precum și a celor primite, elaborate și aprobate de aceasta;
- pune la dispoziție autorităților interesate raportul privind concluziile finale ale acesteia, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare;
- planifică și organizează întâlniri viitoare pentru clarificarea unor aspecte sau elaborarea raportului final, la solicitarea majorității participanților;
- schimbă informații cu alte autorități, instituții și organizații interesate.

Articolul 6

Funcționarea comisiei regionale pentru investigarea accidentelor majore este asigurată de un secretariat, organizat cu personal din cadrul Secretariatului de risc din ARPM, având o secțiune specifică în pagina web a ARPM. Comisia regională pentru investigarea accidentelor majore are următoarele atribuții:

- constituie o bază de date privind membrii și participanții la activitatea sa;
- pe baza notificării accidentului major, a specificului acestuia și a informațiilor suplimentare, stabilește persoanele invitate din afara autorităților competente;
- elaborează și transmite invitațiile în vederea întrunirii acesteia;
- redactează rapoartele intermediare și/sau finale privind concluziile investigării cauzelor producerii accidentului major;
- afișează pe pagina web a ARPM informațiile de interes public și ține legătura cu mass-media;
- ține evidența documentelor privind organizarea întâlnirilor, precum și a celor primite, elaborate și aprobate de aceasta;
- pune la dispoziție autorităților interesate raportul privind concluziile finale ale acesteia, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare;
- planifică și organizează întâlniri viitoare pentru clarificarea unor aspecte sau elaborarea raportului final, la solicitarea majorității participanților;
- schimbă informații cu alte autorități, instituții și organizații interesate.

Articolul 7

Conducerile competente ale MMGA și MAI pun în aplicare dispozițiile prezentului ordin.

Articolul 8

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul mediului și gospodăririi apelor,
Sulfina Barbu

p. Ministrul administrației și internelor,
Anghel Andreescu,
secretar de stat

PROCEDURA

de investigare a accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase

1. În urma producerii unui accident major, în timpul cel mai scurt după finalizarea intervenției echipelor de răspuns la situații de urgență, secretariatul comisiei regionale pentru investigarea accidentelor majore planifică și invită membrii și participanții acesteia pentru o întâlnire în scopul analizării aspectelor tehnice, organizatorice și manageriale ale accidentului.

2. Comisia națională pentru investigarea accidentelor majore se întrunește numai la cererea unei comisii regionale pentru investigarea accidentelor majore, înscrisă în raportul intermediar sau final, ca urmare a hotărârii membrilor și participanților acesteia.

3. Atribuțiile Comisiei naționale pentru investigarea accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase:

- stabilește, pentru fiecare întâlnire, în acord cu majoritatea membrilor și participanților, coordonatorul investigării;

- identifică și stabilește metodele de investigare și principiile care vor sta la baza investigării accidentului major;

- stabilește baza legislativă în vigoare având legătură cu accidentul major, identifică competențele operaționale și tehnice necesare pentru desfășurarea investigației, din interiorul sau din exteriorul obiectivului, în funcție de caracterul accidentului;

- analizează și solicită, după caz, prin secretariat sau prin membrii comisiei, documentele necesare desfășurării analizei cauzelor accidentului major;

- efectuează expertize speciale, la solicitarea comisiilor regionale pentru investigarea accidentelor majore, pentru determinarea cauzelor, condițiilor și desfășurării accidentelor.

4. Atribuțiile comisiei regionale pentru investigarea accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase:

- stabilește, pentru fiecare întâlnire, în acord cu majoritatea membrilor și participanților, coordonatorul investigării;

- identifică și stabilește metodele de investigare și principiile care vor sta la baza investigării accidentului;

- stabilește baza legislativă în vigoare având legătură cu accidentul major, identifică competențele operaționale și tehnice necesare pentru desfășurarea investigației, din interiorul sau din exteriorul obiectivului, în funcție de caracterul accidentului;

- analizează și solicită, după caz, prin secretariat sau membrii comisiei, documentele necesare desfășurării analizei cauzelor accidentului;

- efectuează expertize speciale pentru determinarea cauzelor, condițiilor și desfășurării accidentelor.

5. Obiectivul investigației este determinarea cauzelor care au dus la declanșarea accidentului, precum și a condițiilor care au contribuit la producerea evenimentului, și nu de stabilire a vinovăției sau a răspunderii.

6. Investigarea se desfășoară transparent și imparțial, astfel încât toate părțile să poată fi ascultate și să aibă acces la rezultate.

7. În raportul final al investigării se vor menționa obligatoriu acțiunile și măsurile necesare pentru evitarea repetării unui accident similar.

8. Raportul final al investigării are statut de act administrativ, permițând organismelor abilitate să-și îndeplinească atribuțiile legale.

9. Investigarea cauzelor producerii unui accident dă dreptul membrilor comisiei naționale și regionale:

- să aibă acces la locul accidentului, precum și la obiectivele, instalațiile, echipamentele și utilajele implicate;
- să aibă acces la vizitarea aparatelor de înregistrare a funcționării;
- să solicite probe și să dispună îndepărtarea controlată a (componentelor) instalațiilor în vederea examinării sau analizei;
- să aibă acces la rezultatele declarațiilor personalului implicat și ale altor martori;
- să aibă acces la orice informații relevante sau înregistrări deținute de titularul de activitate, operatorii și/sau terțe persoane fizice ori juridice.

10. Investigarea este realizată independent de orice anchetă judiciară.

11. Elementele investigației sunt:

- înțelegerea a ceea ce s-a întâmplat;
- determinarea motivului (cauzei) accidentului;
- dezvoltarea planurilor pentru acțiuni corective, în scopul prevenirii repetării accidentelor similare.

12. Procedura de investigare a accidentelor va consta în mod uzual din 3 faze principale:

▪ înainte de cercetarea pe amplasament:

- organizarea echipei de investigații;
- studierea rapoartelor de securitate, a politicilor de prevenire a accidentelor majore, a planurilor de urgență internă și a planurilor de urgență externă;
- intervievarea martorilor oculari (cât mai curând posibil);
- organizarea unui sistem de informare și urmărire a evenimentelor;
- organizarea listei de factori care ar fi putut influența evenimentul;
- dezvoltarea listei preliminare de scenarii;
- coordonarea cu echipa care a răspuns situației de urgență pentru a asigura conservarea dovezilor;
- investigații în afara zonei restricționate;
- organizarea pentru preluarea unui volum mare de date și informații;

▪ pe timpul cercetării pe amplasament:

- contactarea reprezentantului titularului de activitate și a responsabilului cu problemele de siguranță;
- cercetarea zonei de desfășurare a accidentului;
- obținerea de informații/dovezi disponibile în sprijinul investigației; dovezile vor fi adunate înainte de curățarea amplasamentului;
- verificarea, analizarea, fotografierea echipamentelor, instalațiilor și a documentelor cu relevanță în determinarea cauzelor accidentului;
- trecerea în revistă pe scurt a primelor elemente ale investigației;

▪ pe timpul procesului de analiză a datelor și elaborare a raportului:

- în această fază se cristalizează înțelegerea fenomenelor, a cauzelor și condițiilor care au făcut posibilă declanșarea evenimentului, a evoluției accidentului, precum și determinarea deficiențelor/punctelor tari ale sistemului de management al urgențelor, ale proceselor și tehnologiei utilizate;
- activitatea se va concentra asupra: dovezilor, analizei declarațiilor, probelor prelevate, documentațiilor, reconstituirii și analizei, testării și simulării scenariilor, respectiv acceptării și eliminării sistematice a scenariilor;
- se va stabili dacă sunt necesare alte dovezi și dacă este necesară implicarea unui expert extern sau a unei echipe de specialiști;
- se vor stabili detaliile desfășurării examinării probelor sau privind efectuarea unor eventuale teste.

13. Ca parte a investigației, toate scenariile de accidente vor fi identificate pe baza dovezilor disponibile, iar echipa de investigații va lua în considerare toate aceste scenarii fără a se opri prea devreme la unul în particular.

14. Se vor utiliza modelarea, testele și alte instrumente adecvate pentru a valida scenariile probabile.

15. Rapoartele privind investigarea accidentelor majore vor fi disponibile într-un interval de timp rezonabil. Dacă intervalul de timp este prea lung se reduce valoarea raportului și se face mai dificilă implementarea recomandărilor. Raportul va include desfășurarea cronologică a faptelor până la declanșarea accidentului, cu specificarea cauzelor și recomandări pentru acțiuni ce trebuie întreprinse. Raportul va argumenta și ce teorii nu sunt corecte și de ce.

16. În raport vor fi abordate toate aspectele privind evenimentul, cum ar fi:

- sursa accidentului: depozitare, proces, transfer/transport pe amplasament, altele;
- cauze: eroare umană, tehnică, uzură, funcționare defectuoasă, organizare etc.;
- analiza preliminară a cauzelor care au condus la declanșarea evenimentului (eveniment inițiator - primul eveniment în succesiunea acestora care conduce la un accident major și evenimente asociate - orice alte evenimente care precedă sau succedă evenimentului major și care au o anumită relevanță în ceea ce privește evoluția accidentului);
- modul de derulare a accidentului;
- substanțe implicate;
- date privind condițiile ambientale și atmosferice;
- tipul de accident;
- efecte imediate pe amplasament și în afara acestuia;
- efecte/consecințe îndelungate;
- poluare;
- impactul social și economic;
- analiza măsurilor de urgență luate;
- date privind evaluarea eficienței măsurilor de apărare interne și externe, precum și concordanța dintre acestea;
- notificarea/raportul de securitate/informarea publicului/inspecțiile realizate;
- organizarea și pregătirea în caz de accidente;
- analiza informațiilor înainte de accident;
- analiza impactului după accident;
- date privind natura și extinderea daunelor;
- recomandări pentru restabilirea ecosistemului;
- evaluarea măsurilor de eliminare a daunelor materiale produse în afara instalației;
- evaluarea măsurilor de eliminare a ecotoxicității;
- concluzii privind îmbunătățirea securității instalațiilor, de exemplu: informații generale privind impunerea unor limite operaționale, încetarea activității;
- măsuri legale;
- analize postaccident;
- cunoștințe noi privind:
 - proprietățile substanțelor (informații privind materia primă și auxiliară, produsele intermediare și finite, datele chimice, fizice și toxicologice, reacțiile cinetice sau termodinamice, datele privind funcționarea conformă sau neconformă);
 - proprietățile materialelor, construirea și confecționarea părților unei instalații (coroziune, obosire, procedura de calcul a lucrărilor de construcție, date de ordin fizic în vederea efectuării unui calcul);
 - modurile de funcționare a componentelor și a sistemelor (eșecul dispozitivelor, respectiv al sistemelor de securitate);

- eșecul sistemelor tehnologice și organizatorice (cunoștințe noi privind sistemul de management al securității);
- recunoașterea accidentului și evaluarea situației (cunoștințe de ordin tehnic și organizatoric privind recunoașterea și localizarea accidentelor și a efectelor accidentelor, metodologia și tehnica de localizare a emisiilor cauzate de accidente);
- reacții de salvare și de apărare (dotare tehnică, tactică, organizare);
- măsuri tehnice de limitare (de exemplu: instalații de stropire, bazin de strângere a apei rezultate în urma stingerii incendiilor);
- comunicare (informarea forțelor de intervenție și a terțelor persoane);
- decontaminare (identificarea și eliminarea emisiilor cauzate de accident).